

benoemd tot hoofdbibliothecaris van de Gentse Universiteitsbibliotheek. In zeer korte tijd reorganiseerde hij deze instelling geheel en vormde haar om tot een moderne bibliotheek.

De oorlog van 1914-'18 bracht voor De Vreese grote veranderingen teweeg. Wegens de bezetting werden de universiteiten gesloten, ook de Franstalige universiteit te Gent. Toen deze in 1916 echter met Duitse steun werd heropend als een Vlaamse Hogeschool, hervatte De Vreese na lang aarzelen zijn colleges. Bovendien liet hij zich verleiden tot het bekleden van enkele hoge bestuurlijke functies, ook op politiek gebied. Eind 1917 werd hij benoemd tot hoofdbibliothecaris van de Koninklijke Bibliotheek te Brussel en eerder al in hetzelfde jaar was hij lid geworden van de eerste Raad van Vlaanderen, een politiek lichaam dat de Vlaamse Activisten trachtten uit te bouwen tot een volksvertegenwoordiging met wetgevende macht voor een 'zelfstandig' Vlaanderen. In januari 1918 volgde zijn benoeming tot voorzitter van de tweede Raad van Vlaanderen. Zijn houding en activiteiten tijdens de Duitse bezetting waren mede bepaald geweest door de gedachte dat hij daarmee zijn land en zijn volk, Vlaanderen en de Vlamingen, een goede dienst zou bewijzen. Na de oorlog dacht men daar in België anders over en werd De Vreese bij verstek ter dood veroordeeld, onder meer op beschuldiging van hoogverraad.

De Vreese was realist genoeg om de bui of liever: het onweer te kunnen zien aankomen. Met zijn vrouw en enkele van hun kinderen week hij uit naar Nederland waar hij aanvankelijk in Katwijk onderdak vond. Het zag er niet naar uit dat hij spoedig naar zijn vaderland zou kunnen terugkeren. Twee problemen vroegen dringend om een oplossing. In de eerste plaats moest De Vreese een betrekking vinden om in het levensonderhoud van zijn gezin te kunnen voorzien. Het tweede probleem betrof zijn levenswerk: de *Bibliotheca Neerlandica Manuscripta (BNM)*, het omvangrijke documentatie-apparaat op het gebied van de handschriftelijke overlevering van de Middelnederlandse letterkunde in de ruimste zin van het woord⁴). Dit onmisbare werkinstrument, dat bestaat uit de beschrijving of tenminste de registratie van duizenden Middelnederlandse handschriften, had De Vreese bij zijn overhaaste vertrek uit België moeten achterlaten in zijn woning te Gent. Zo snel mogelijk moest dit in veiligheid worden gebracht. Met de hulp van een Katwijkse schipper kon de *BNM* pas eind 1919/begin 1920 naar Nederland gesmokkeld worden, verborgen in haringtonnen. Kort daarvoor bleek men zoals gezegd in Rotterdam bereid De